

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет іноземних мов

Кафедра іноземних мов для природничих факультетів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи та освітньої діяльності

Тетяна ФЕДІРЧИК

“12” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Іноземна мова (за професійним спрямуванням)

(обов’язкова)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Інститут біології, хімії та біоресурсів

Мова навчання: англійська / німецька

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Біотехнології та біоінженерія», здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 4 від 24 квітня 2023 року)

Розробники:

Мудра Олена Василівна, завідувачка кафедри іноземних мов для природничих факультетів, кандидат педагогічних наук, доцент;
Шенько Мирослава Миколаївна, асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів;
Боцвінок Любомир Михайлович, асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів

Викладачі:

Мельничук Наталія Олександрівна, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів, канд. філол. наук;
Бортник Світлана Борисівна, асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів;
Шенько Мирослава Миколаївна, асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів

Погоджено з гарантами ОПП і методичною радою Навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 1 від " 09 " серпня 2024 року

Голова методичної ради Навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів Москалик Г.Г.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов для природничих факультетів

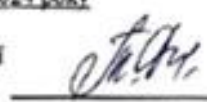
Протокол № 1 від " 09 " серпня 2024 року

Завідувачка кафедри Мудра О.В.

Схвалено

Науково-методичною радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 1 від " 12 " серпня 2024 року

Проректор з науково-педагогічної роботи та освітньої діяльності Тетяна ФЕДІРЧИК

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню в культурному розмаїтті професійного середовища, і тому займає особливо важливе місце у освоєнні знань і навичок сучасної професійної академічної освіти фізико-технічного напрямку.

Вивчення іноземної мови стає чимраз актуальнішим не лише на найвищих щаблях освітніх інституцій економічного або технічного спрямування, але й у навчальних закладах та факультетах із гуманітарним і природничим напрямом підготовки, серед широких верств населення, що пов'язано з розвитком ділової активності в нашій державі.

У відповідь на розвиток міжнародних подій, що зумовили радикальні зміни в системі освіти, передбачається створення Європейського простору вищої освіти, яке висуває складні завдання щодо збільшення мобільності студентів, ефективного міжнародного спілкування, легшого доступу до інформації та більш глибокого взаєморозуміння. Сучасний рівень підготовки фахівців вимагає відповідних умов для розвитку мовної компетенції і стратегій, необхідних для ефективної участі у процесі навчання і в тих ситуаціях ділового та професійного спілкування, в яких вони можуть опинитися. Унаслідок уведення нових стандартів зростає рівень володіння мовою студентів, що, у свою чергу, сприяє підвищенню їхньої здатності до інтеграції в мовне середовище та конкурентоспроможності на ринку праці.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити: Курс «Іноземна мова за професійним спрямуванням» є обов'язковою дисципліною, призначеною для викладання студентам ОПП «Біотехнології та біоінженерія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Дисципліна вивчається студентами на 1-2 курсах у 1, 2 і 3 семестрах. Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які володіють іноземною мовою на рівні, який відповідає B1/B1+ за ЗЄР (Загальноєвропейські рекомендації щодо навчання та викладання сучасних мов). У результаті успішного навчання за програмою даного курсу очікується підвищення та закріплення рівня володіння мовою. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредитів ЄКТС, з них 90 години практичних занять та 90 годин самостійної роботи у 1-3 семестрах.

Курс має практичне спрямування у забезпеченні студентам можливості набуття загальної професійної комунікативної компетенції у користуванні англійською / німецькою мовою. Навчання здійснюється шляхом інтеграції мовленнєвих умінь та мовних знань в рамках знайомого загально-тематичного і ситуативного контексту відповідно до певної академічної та професійної сфери діяльності студентів.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- на професійному, побутовому та культурологічному рівнях виробити прості навички усної та письмової комунікації іноземною мовою;
- на основі сформованих знань брати участь в усному мовленні іноземною мовою;
- реалізувати комунікативні наміри на письмі (анотація, есе, лист, коротка доповідь, презентація);
- працювати з іншомовними джерелами академічного та професійно-виробничого характеру;
- у виробничих умовах, на основі лексико-граматичного мінімуму, користуючись професійно орієнтованими іншомовними (друкованими та електронними) джерелами, здійснювати ознайомче, пошукове та вивчаюче читання.

Результати навчання:

Загальні компетентності:

ЗК03. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Програмні результати:

ПР04. Вміти застосовувати положення нормативних документів, що регламентують порядок проведення сертифікації продукції, атестації виробництва, вимоги до організації систем управління якістю на підприємствах, правила оформлення технічної документації та ведення технологічного процесу, базуючись на знаннях, одержаних під час практичної підготовки.

ПР05. Вміти аналізувати нормативні документи (державні та галузеві стандарти, технічні умови, настанови тощо), складати окремі розділи технологічної та аналітичної документації на біотехнологічні продукти різного призначення; аналізувати технологічні ситуації, обирати раціональні технологічні рішення.

ОПИС ЗМІСТУ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1-2	1-3	6	180		90			90		Залік, іспит

СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 1 курс (1 семестр)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					Ус ь-ог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
(I семестр)												
Змістовий модуль 1. Вступний курс. Основні поняття галузі.												
Тема 1.1 (Практичні заняття) Адаптивний курс англійської / німецької мови загального спрямування. Вступні зауваження. Елементи спілкування. Адаптивний курс граматики.			6									
Тема 1.1 (Самостійна робота) Час і його проведення. Організація та планування робочого дня. Завдання до корективного курсу з фонетики. Завдання до корективного курсу з граматики. Фаховий текст.						7						

Тема 1.2 (Практичні заняття) Робота та професії. Організація робочого процесу. Ступені порівняння прикметників; займенник; артикль.			8									
Тема 1.2 (Самостійна робота) Підготовка та організація виступу. Презентація графічної інформації. Фаховий текст Завдання до корективного курсу з фонетики. Завдання до адаптивного курсу з граматики.						8						
Підсумковий тест			1									
Разом за змістовим модулем	30		15			15						
Змістовий модуль 2. Професії в галузі та пошук роботи. Засоби пошуку інформації.												
Тема 2.1. (Практичні заняття) Ведення ділового професійного мовлення. Тематично-діалогічне мовлення: призначення ділових зустрічей, скасування або перенесення. Узгодження часів; непряма мова. Фаховий текст Правила написання анотації. Види читання.			6									
Тема 2.1.(Самостійна робота) Навички формулювання гіпотези та опису історичної події. Книги та засоби масової комунікації. Злічувальні та незлічувальні іменники. Фаховий текст Завдання до корективного курсу з фонетики. Завдання до адаптивного курсу з граматики.						7						
Тема 2.2 (Практичні заняття) Сучасні засоби передачі інформації. Радіо та телебачення. Ведення дискусії про телепрограми, про поведінку медійних персон. Умовний спосіб. Читання, переклад та аналіз фахового тексту.			8									
Тема 2.2 (Самостійна робота) Реклама та споживання. Отримання інформації з рекламних оголошень, написання рекламних текстів. Пасивний стан дієслів. Фаховий текст Підготовка до проведення модульного контролю						8						
Підсумковий тест			1									
Разом за змістовим модулем	30		15			15						
Усього годин за семестр	60 денна форма											

1 курс (II семестр)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					Заочна форма					
	усьог о	у тому числі				Усь- ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд		с.р.	л	п	ла б	ін д

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 3. Обробка та аналіз інформації.												
Тема 3.1 (Практичні заняття) Освіта та її роль. Досвід та стратегії вивчення іноземної мови. Враховання психологічних особливостей та потреб особистості при вивченні іноземних мов. Модальні дієслова. Фаховий текст			6									
Тема 3.1 (Самостійна робота) Тематично-діалогічне мовлення: переваги та недоліки різноманітних шляхів опанування іноземних мов. Запит щодо надання інформації про навчання на мовних курсах. Складнопідрядні речення. Завдання до курсу з граматики. Фаховий текст						7						
Тема 3.2 (Практичні заняття) Створення робочої атмосфери. Фразові дієслова. Фаховий текст			8			8						
Тема 3.2 (Самостійна робота) Покупки та продажі. Тематично-діалогічне мовлення: продавець – клієнт. Написання реклаमाції на неякісний продукт або послугу. Фаховий текст Завдання до курсу з граматики. Інфінітив.												
Підсумковий тест			1									
Разом за змістовим модулем	30		15			15						
Змістовий модуль 4. Теми та поняття, пов'язані зі спеціальністю. Презентація інформації.												
Тема 4.1. (Практичні заняття) Транспорт та мобільність. Обговорення видів транспорту. Орієнтування на вокзалі, в аеропорту, придбання квитків, отримання довідкової інформації. Герундій. Читання, переклад, аналіз та обговорення фахового тексту			6			7						
Тема 4.1. (Самостійна робота) Види транспорту та перевезень. Типи запитань. Фаховий текст Завдання до курсу з граматики.												
Тема 4.2 (Практичні заняття) Тематично-діалогічне мовлення: відпустка, побажання і проблеми. Написання листа-скарги щодо надання послуг під час відпустки. Прислівник. Фаховий текст			8									
Тема 4.2 (Самостійна робота) Новітні технології в біологічній індустрії. Фаховий текст Завдання до основного курсу з граматики. Пряма мова. Підготовка до заліку.						8						

Підсумковий тест			1									
Разом за змістовим модулем	30		15			15						
Усього годин за семестр	60	денна форма										

2 КУРС (III семестр)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					Усь - ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основні теорії спеціальності. Професійна комунікація.												
Тема 1. (Практичні заняття) Типи взаємовідносин в організації. Людина та її ментальність. Тематично-діалогічне мовлення. Теперішні та минулі часи у порівнянні (повторення). Читання, переклад та анотування фахового тексту.			8									
Тема 1.1 (Самостійна робота) Фаховий текст Завдання до основного курсу з граматики. Ступені порівняння прикметників і прислівників (повторення).			6			7						
Тема 1.2 (Практичні заняття) Людина та її риси характеру. Написання характеристики та інших документів для працевлаштування. Дієприкметник. Фахові тексти за вибором: анотування тексту						8						
Тема 1.2 (Самостійна робота) Фаховий текст Завдання до основного курсу з граматики. Дієприкметникові звороти.												
Підсумковий тест			1									
Разом за змістовим модулем	30		15			15						
Змістовий модуль 2. Перспективи роботи за спеціальністю.												
Тема 2.1 (Практичні заняття) Екологія життєдіяльності. Тематично-діалогічне мовлення: харчування у різних гастрономічних закладах. Модальні дієслова (повторення). Читання, переклад та обговорення тексту.			8									
Тема 2.1 (Самостійна робота) Фаховий текст Завдання до основного курсу з граматики. Прийменники, ступені порівняння прикметників (повторення).			6									
Тема 2.2 (Практичні заняття) Робота з кореспонденцією (формальне та неформальне листування). Завдання до основного курсу з граматики. Прислівник						7						

(повторення). Фаховий текст												
Тема 2.2 (Самостійна робота) Фаховий текст Завдання до основного курсу з граматики. Інфінітив та герундій у порівнянні (повторення). Підготовка до екзаменаційного тесту.						8						
Підсумковий тест				1								
Разом за змістовим модулем	30		15			15						
Усього годин за семестр	60 денна форма											
Усього годин	90+90											
	180 денна форма											

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ПЕРЕЛІКОМ ПИТАНЬ

Змістовий модуль (ЗМ) Тема	Назва теми та зміст
I семестр	
ЗМ 1. Вступний курс. Основні поняття галузі	
ТЕМА 1.1 Адаптивний курс англійської / німецької мови загального спрямування. Вступні зауваження. Елементи спілкування.	Корективний курс фонетики. Елементи спілкування (привітання, знайомство, форми звертання, правила поведінки). Адаптивний курс граматики (артикль, іменник, присвійний відмінок іменника, артикль, присвійний відмінок іменника, дієслово to be поняття про дієслово).
ТЕМА 1.2 Робота та професії.	Організація робочого процесу. Читання та аналіз тексту. Адаптивний курс з граматики (ступені порівняння прикметників; займенник; артикль).
ЗМ 2. Професії в галузі та пошук роботи. Засоби пошуку інформації.	
ТЕМА 2.1 Ведення ділового професійного мовлення.	Тематично-діалогічне мовлення: призначення ділових зустрічей, скасування або перенесення. Правила написання анотації. Види читання. Адаптивний курс граматики (узгодження часів; непряма мова). Робота з фаховим текстом
ТЕМА 2.2 Сучасні засоби передачі інформації. Інтернет, радіо та телебачення.	Сучасні засоби передачі інформації (телефонна розмова з компанією, бронювання місця в готелі, купівля квитка на літак). Ведення дискусії про телепрограми, про поведінку медійних персон. Адаптивний курс граматики (умовний спосіб). Робота з фаховим текстом

II семестр ЗМ 3. Обробка та аналіз інформації	
ТЕМА 3.1 Освіта та її роль.	Досвід та стратегії вивчення іноземної мови. Врахування психологічних особливостей та потреб особистості при вивченні іноземних мов. Курс граматики (повторення теми: Модальні дієслова). Робота з фаховим текстом
ТЕМА 3.2 Створення робочої атмосфери	Покупки та продажі. Тематично-діалогічне мовлення: продавець – клієнт. Написання реклаमाції на неякісний продукт або послугу. Граматична тема (Фразові дієслова) Робота з фаховим текстом
ЗМ 4. Теми та поняття, пов'язані зі спеціальністю. Презентація інформації	
ТЕМА 4.1 Транспорт та мобільність.	Обговорення видів транспорту. Орієнтування на вокзалі, в аеропорту, придбання квитків, отримання довідкової інформації. Завдання до курсу граматики: Герундій. Робота з фаховим текстом
ТЕМА 4.2 Тематично-діалогічне мовлення: відпустка, побажання і проблеми.	Написання листа-скарги щодо надання послуг під час відпустки. Курс граматики (Прислівник) Робота з фаховим текстом Модульний контроль.
III семестр ЗМ 1. Основні теорії спеціальності. Професійна комунікація	
ТЕМА 1.1 Типи взаємовідносин в організації. Людина та її ментальність. Тематично-діалогічне мовлення.	Типи взаємовідносин в організації. Людина та її ментальність. Тематично-діалогічне мовлення. Основний курс з граматики: Теперішні та минулі часи у порівнянні (повторення). Робота з фаховим текстом
ТЕМА 1.2 Людина та її риси характеру. Написання резюме та інших документів для працевлаштування.	Написання резюме та інших документів для працевлаштування. Завдання до основного курсу з граматики. Дієприкметник. Робота з фаховим текстом
ЗМ 2. Перспективи роботи за спеціальністю	
ТЕМА 2.1 Екологія життєдіяльності.	Тематично-діалогічне мовлення: харчування у різних гастрономічних закладах. Основний курс з граматики: Модальні дієслова (повторення). Робота з фаховим текстом
ТЕМА 2.2 Робота з кореспонденцією (формальне та неформальне листування).	Завдання до основного курсу з граматики. Прислівник (повторення). Робота з фаховим текстом

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Змістовий модуль (ЗМ) Тема	Назва теми та зміст
І семестр	
ЗМ 1. Вступний курс. Основні поняття галузі	
ТЕМА 1.1 (Самостійна робота)	Завдання до корективного курсу з фонетики. Завдання до корективного курсу з граматики. Час і його проведення. Організація та планування робочого дня. Робота з фаховим текстом
ТЕМА 1.2 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до корективного курсу з фонетики. Завдання до адаптивного курсу з граматики
ЗМ 2. Професії в галузі та пошук роботи. Засоби пошуку інформації.	
ТЕМА 2.1 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до корективного курсу з фонетики. Завдання до адаптивного курсу з граматики (злічувальні та незлічувальні іменники).
ТЕМА 2.2 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до корективного курсу з фонетики. Завдання до адаптивного курсу з граматики Підготовка до проведення модульного контролю
II семестр	
ЗМ 3. Обробка та аналіз інформації	
ТЕМА 3.1 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до курсу з граматики: Складнопідрядні речення.
ТЕМА 3.2 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до курсу з граматики. Інфінітив.
ЗМ 4. Теми та поняття, пов'язані зі спеціальністю. Презентація інформації	
ТЕМА 4.1 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до курсу з граматики: види та типи питань.
ТЕМА 4.2 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до основного курсу з граматики. Пряма мова. Підготовка до рубіжного контролю. Залік
III семестр	
ЗМ 1. Основні теорії спеціальності. Професійна комунікація	
ТЕМА 1.1 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до основного курсу з граматики.

	Ступені порівняння прикметників і прислівників (повторення).
ТЕМА 1.2 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до основного курсу з граматики. Дієприкметникові звороти.
ЗМ 2. Перспективи роботи за спеціальністю	
ТЕМА 2.1 (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до основного курсу з граматики. Прийменники, ступені порівняння прикметників (повторення).
ТЕМА 2.2. (Самостійна робота)	Робота з фаховим текстом Завдання до основного курсу з граматики. Інфінітив та герундій у порівнянні (повторення). Підготовка до екзаменаційної к/р Рубіжний контроль. Іспит.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Тематика індивідуальних завдань визначається викладачем курсу окремо на основі аналізу потреб студентів та затверджується на засіданні колективу викладачів кафедри.

Для забезпечення можливості неформальної освіти студентам, що виявили бажання урізноманітнити, підсилити результати навчання за програмою вивчення курсу пропонується проходження курсів з отриманням сертифікатів, як індивідуальне завдання (ІНДЗ). На один модуль не більше 5 балів при 100% (46- 80-99%, 36- 60-79% і т.д.) проходженні курсів на сучасних віртуальних платформах (Prometheus, Coursera та інші) та/або в Лінгвістичному центрі ЧНУ та/або курсу з профільною дисципліною іноземною мовою.

Рекомендовані види завдань – презентація, проєкт.

№	Завдання до тем	К-сть балів
	<u>1 семестр, 1 модуль</u>	
1	Доповідь: Життя ділової людини та планування робочого часу.	5
	Презентація: Мій робочий день: заповнення власного органайзера.	
	Презентація: Рекламний буклет для улюбленого музею образотворчого мистецтва.	
	Твір: Найпопулярніші професії у європейських країнах.	
	<u>1 семестр, 2 модуль</u>	
2	Діалог: Участь у співбесіді із роботодавцем при працевлаштуванні.	5
	Твір: Резюме як один з найефективніших інструментів пошуку роботи.	
	Есе-відгук на нещодавно прочитану книгу.	
	Презентація: Укладання сценарію рекламного ролику.	
	<u>2 семестр, 1 модуль</u>	
3	Презентація: Система освіти в одній із країн Європи.	5
	Доповідь: Різновиди міжнародних іспитів на рівень володіння іноземною мовою.	
	Твір: Власний досвід придбання товару в інтернет-магазині.	
	Діалог: Розмова-скарга між клієнтом та продавцем щодо придбання неякісного продукту або надання неякісної послуги.	
	<u>2 семестр, 2 модуль</u>	
4	Доповідь: Власний досвід подорожі певним видом транспорту.	5

	Есе: Переваги та недоліки різних видів транспорту (морського, повітряного чи сухопутного).	
	Діалог: Отримання довідкової інформації на вокзалі або в аеропорту.	
	Твір: Відпустка моєї мрії.	
	<u>3 семестр, 1 модуль</u>	
5	Есе: Менталітет українців та німців.	5
	Твір: Улюблена медійна особа та її роль у суспільстві.	
	Есе: Власний досвід потрапляння у стресову ситуацію та виходу з неї.	
	Доповідь: Мої риси характеру у стресі, гніві та радості.	
	<u>3 семестр, 2 модуль</u>	
6	Презентація: Кухні екзотичних країн.	5
	Твір: Рецепт приготування улюбленої страви.	
	Есе: Моє відношення щодо харчування у фаст-фуді.	
	Діалог: Запрошення на обід/вечерю.	

* ІНДЗ – до змістового модуля, або в цілому до навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні **методи навчання**:

Методи формування практичних умінь та навичок:

- ✓ читання, переклад та анотування тексту;
- ✓ виконання практичних завдань;
- ✓ аналіз роботи з ШІ;
- ✓ аналіз інформаційних джерел;
- ✓ робота в команді;
- ✓ розробка та захист презентацій

У процесі викладання курсу використовуються наступні методи навчання, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів:

- комунікативно-діяльнісний підхід,
- метод комунікативних завдань,
- елементи системи навчання CLIL,
- загальний ESP approach (вивчення професійної іноземної мови) та ін.

У традиційних формах навчального процесу (практичне заняття, консультація, самостійна робота) застосовуються наочні засоби (презентації, ілюстрації, відеоматеріали), електронні курси та платформи для онлайн навчання, новітні технології навчання (відеоконференції, комп'ютерні програми для навчання мовам).

Використання цих методів та технологій дозволить створити стимулюючий навчальний середовище, сприятиме активній участі студентів у процесі навчання та підвищенню якості їх засвоєння курсу.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні **методи контролю навчальних досягнень**:

- ✓ експрес-опитування;
- ✓ індивідуальне опитування;
- ✓ фронтальне опитування;
- ✓ захист індивідуального науково-дослідного завдання ІНДЗ;
- ✓ тестування;
- ✓ письмові роботи;

- ✓ фахове читання.

Засоби оцінювання:

- ✓ тести;
- ✓ реферати;
- ✓ презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Формою підсумкового контролю є залік/екзамен.

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінювання є невід'ємним складником програми вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням. Контроль поєднує оцінювання професійної, лінгвістичної та соціокультурної компетенції та включає поточний контроль, підсумковий лексико-граматичний (I етап) термінологічний (II-III) тест, ділову гру, презентацію, самооцінювання, peer observation, рецензію / відгук. Формами підсумкового контролю є залік (2й семестр) та екзамен (3й семестр).

Оцінювання проводиться на різних етапах упродовж усього курсу навчання. Воно охоплює **вступне, поточне, рубіжне та підсумкове** оцінювання.

Мета вступного оцінювання – розподіл студентів на групи за рівнем володіння англійською/німецькою мовою, що сприяє підготовці робочих програм.

Мета поточного оцінювання полягає в тому, щоб визначити досягнутий студентом рівень навичок та вмінь, ступінь засвоєння матеріалу.

Рубіжне оцінювання здійснюється наприкінці модуля, семестру або навчального року для встановлення рівня сформованості комунікативної компетенції на проміжному етапі вивчення німецької мови.

Підсумкове оцінювання

Підсумковий іспит перевіряє рівень комунікативної компетенції студента в межах як загальнонавчальної, так і професійної фахової тематики відповідно до вимог Програми.

Підсумковий іспит складається, як правило, з письмової та усної частин. До письмової частини вносять завдання на:

- розуміння прочитаного (закриті й напіввідкриті типи завдань);
- розуміння прослуханого (закриті й напіввідкриті типи завдань), особливо тести із пропусками;
- опрацювання і створення тексту з орієнтуванням на ситуацію.

Усна частина проходить як керована співбесіда за фаховою тематикою, а також тематикою міжнародних іспитів.

Основний потенціал **самооцінювання** полягає в його використанні як інструменту підвищення мотивації та ефективнішої організації навчання. Правильність самооцінювання значно зростає при застосуванні чітких і надійних критеріїв. Самооцінюванню підлягають комунікативний і лінгвістичний рівні володіння мовою.

Власний рівень володіння мовою студенти можуть діагностувати, враховуючи шкали і дескриптори «Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти». Важливе значення мають рекомендації викладачів стосовно стратегій навчання та критеріїв оцінювання.

Як під час підготовки вправ і завдань, так і під час оцінювання результатів навчання використовують закриті, напіввідкриті та відкриті типи завдань. Перехід від одного типу завдань до іншого плавний, а види мовленнєвої діяльності взаємопов'язані.

а) Закритий тип завдань

Завдання закритого типу передбачають перевірку насамперед розуміння прочитаного або прослуханого, а також рівень сформованості граматичних і лексичних навичок. При цьому до завдань додають варіанти відповідей, одна чи кілька з них – правильні.

б) Напіввідкритий тип завдань

Напіввідкриті завдання застосовують для перевірки навичок та вмінь в усіх видах мовленнєвої діяльності за певними параметрами, які визначають ступінь мовленнєвої самостійності студента.

в) Відкритий тип завдань

Завдання відкритого типу спрямовані на перевірку насамперед рівня сформованості навичок та вмінь у продуктивних видах мовленнєвої діяльності – усного та писемного мовлень, зокрема вміти описувати, розповідати, пояснювати, обґрунтовувати й висловлювати власну думку.

Критерієм підсумкового оцінювання є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в оцінку за допомогою використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Підсумкове оцінювання (залік / екзамен) перевіряє рівень комунікативної компетенції студента в межах професійної та академічної тематики відповідно до вимог Програми.

Підсумкове оцінювання складається з письмової та усної частин.

До письмової частини можуть виноситися завдання на:

- розуміння прочитаного (закриті й напіввідкриті типи завдань); тести із пропусками;
- реферування фахової англомовної статті.

Критерії оцінювання контрольних завдань розроблені методичною комісією кафедри, затверджені на засіданні кафедри. Модульний контроль дає 5 балів до модульної оцінки.

Підсумкове оцінювання (залік / екзамен) – 40 балів:

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОТОЧНОГО ТА
ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ**

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота												ЗАЛІК	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2							
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	М к	ср	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	мк	ср	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... – теми змістових модулів

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота												ІСПИТ	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2							
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	Мк	ср	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	мк	ср	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного та підсумкового оцінювання
(за видами діяльності)**

1-й семестр

Види діяльності	Кількість завдань (обов'язково)	Максимальна кількість балів (за 1 завдання)	Всього балів
Усна презентація	3	2	6
Додаткове (фахове) читання	1	2	2
Письмове завдання	2	1	2
Модульне тестування	1	5	5
Всього за 1 модуль*:			15
Додаткові завдання			
Індивідуальне (творче) завдання**	1 (за семестр)	5	5
Тест			10
Всього за 1 семестр:			30

2-й семестр

Види діяльності	Кількість завдань (обов'язково)	Максимальна кількість балів (за 1 завдання)	Всього балів
Усна презентація	3	2	6
Додаткове (фахове) читання	1	2	2
Письмове завдання	2	1	2
Модульне тестування	1	5	5
Всього за 1 модуль*:			15
Додаткові завдання			
Індивідуальне (творче) завдання**	1 (за семестр)	5	5
Тест			5
Всього за 1 семестр:			30
Всього за 2 семестр:			30
Заліковий тест			40
Підсумковий контроль			100

3-й семестр

Види діяльності	Кількість завдань (обов'язково)	Максимальна кількість балів (за 1 завдання)	Всього балів
Читання, переклад, аналіз фахового тексту	5	3	15
Письмове завдання	5	1	5
Модульне тестування	1	5	5
Додаткові завдання	1	5	5
Індивідуальне (творче) завдання			
Всього за 3 семестр 2 модулі по 30 балів			60
Підсумковий тест			40
Залік			100

* протягом кожного семестру – 2 навчальні модулі

**** реферат, твір, творчий переклад тощо (студент може отримати таке завдання при умові, що Тема менше 80% обсягу обов'язкового навчального матеріалу здано вчасно).**

**Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
за шкалою ЄКТС та національною шкалою
(розроблені кафедрою іноземних мов для природничих факультетів
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича)**

Оцінка усних відповідей

«5» (A)

- Високий рівень володіння лексико-граматичним матеріалом
- Дотримання граматичних правил
- Правильна і швидка реакція на запитання викладача
- Творче та оригінальне викладення вивченого матеріалу
- Вміння висловлювати власне ставлення до запропонованої тематики
- Можлива наявність 1-3 мовних помилок у разі їх самостійного виправлення студентом

«4» (B)

- Добре володіння лексико-граматичним матеріалом
- Логічний та послідовний виклад матеріалу
- Правильна реакція на запитання викладача
- Можлива наявність 1-5 помилок у разі їх самостійного виправлення студентом та 1-3 помилок, які виправляє викладач

«4-» (C)

- Добре володіння лексико-граматичним матеріалом
- Логічний та послідовний виклад матеріалу з кількома помилками
- Правильна реакція на запитання викладача
- Можлива наявність 1-5 помилок у разі їх самостійного виправлення студентом та 3-5 помилок, які виправляє викладач

«3» (D)

- Задовільне володіння лексико-граматичним матеріалом
- Виклад матеріалу з кількістю помилок 5-8
- Правильна реакція на запитання викладача

«3-» (E)

- Задовільне володіння лексико-граматичним матеріалом
- Виклад матеріалу з кількістю помилок до 10
- Фрагментарна реакція на запитання викладача

«2» (FX)

- Незадовільне володіння лексико-граматичним матеріалом
- Велика кількість помилок
- Повільна чи неправильна реакція на запитання викладача
- Безсистемне викладення матеріалу
- Невміння практично використати вивчений матеріал

«2-» (F)

- Велика кількість помилок
- Неправильна реакція на запитання викладача
- Відсутність володіння лексико-граматичним матеріалом

Оцінювання письмових робіт:

- контрольні лексико-граматичні тести;
- переклад, диктант-переклад
 - «5» (A) - до 2 помилок;

- «4», «4-» (B,C) - до 3-8 помилок;
- «3», «3-» (D,E) - 8-12 помилок;
- «2», «2-» (F,X,F) - більше 12 помилок.
- (Примітка: в граматичних завданнях та письмовому перекладі 2 орфографічні помилки прирівнюються до однієї граматичної)

Оцінювання та структура усних презентацій студентів:

Максимальна кількість балів за усну відповідь / презентацію – **20**, мінімальна – **5**.

*На усну доповідь / презентацію відводиться 5-7 хвилин та дискусія – до 3 хвилин.

** **За наявності** короткі тези презентації унаочнюються доповідь, слайди не містять повного тексту доповіді, максимальна кількість слайдів – **10**, з них:

Слайд № 1 включає назву закладу, факультету, кафедри, назву доповіді, дату, ПІБ виконавця англійською мовою;

Слайд № 2 містить короткий план усної доповіді;

Слайди № 3 – 8 виклад основного матеріалу (3-5 пунктів на кожному слайді, схеми, малюнки, таблиці та інший наочний матеріал); мінімум 4 – максимум 6 слайдів

Слайд № 9 посилання на джерела / висновки

Слайд № 10 подяка комісії та присутнім, контактні дані доповідача.

Оцінка усних відповідей

Критерії оцінювання участі у рольовій грі

Критерії	Максимальна оцінка	Студент 1
Виконання завдання (кількість інформації, відповідність завданню)	0.4 бали	
Уміння вести діалог (правильність постановки запитань, доречність відповідей)	0.2 бали	
Використання мовних засобів (лексичний діапазон, точність, доречність)	0.2 бали	
Використання мовних засобів (граматичний діапазон, точність, доречність)	0.1 бал	
Вимова, невимушеність мовлення	0.1бал	
Всього	1 балів	
Всього завдань за семестр	2	

Рекомендації методичної комісії

**кафедри іноземних мов для природничих факультетів
щодо розподілу балів оцінювання залікової / екзаменаційної відповіді
(німецька мова)**

Підсумковий тест

I	№ Завдання	Для груп D-E (25)	Для груп A-B-C (20)
	1	5	2,5
	2	5	2,5
	3	5	5
	4	5	5
	5	25	20
	Загальна к-ть балів за тест	25	20

Розподіл балів

II	D-E	1) письмове анотування фахового тексту (≈100	10 балів
----	-----	--	----------

		зн.)	
		2) читання і переклад знайомого фахового тексту	5 балів
		3) підсумковий тест	25 балів
		Загальна к-ть балів	40 балів
	A-B-C	1) письмове реферування фахового тексту (≈300 зн.)	10 балів
		2) читання, переклад, обговорення і аналіз тексту	10 балів
		3) підсумковий тест	20 балів
		Загальна к-ть балів	40 балів

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (англійська мова)

Biotechnology and Bioengineering - Control Questions

1. What is biotechnology?
2. Define bioengineering.
3. What are the main branches of biotechnology?
4. What is the difference between genetic engineering and traditional breeding?
5. What are the major applications of biotechnology in medicine?
6. Explain the role of recombinant DNA technology.
7. What is CRISPR-Cas9 and how is it used?
8. Describe the process of gene cloning.
9. What is the importance of PCR (Polymerase Chain Reaction)?
10. How do restriction enzymes work?
11. What is the role of plasmids in genetic engineering?
12. Define bioremediation and provide an example.
13. What is the difference between in vivo and in vitro experiments?
14. Explain the term "synthetic biology."

15. How is biotechnology applied in agriculture?
16. What are genetically modified organisms (GMOs)?
17. What are the ethical concerns surrounding GMOs?
18. Explain the concept of tissue engineering.
19. How does fermentation contribute to biotechnology?
20. What are monoclonal antibodies, and how are they produced?
21. What is the Human Genome Project, and why is it significant?
22. Define metabolomics and its applications.
23. What is the difference between upstream and downstream processing in biotechnology?
24. Explain the role of stem cells in regenerative medicine.
25. What are the main biotechnological approaches for vaccine production?
26. What are biofuels, and how are they produced?
27. Describe the concept of metabolic engineering.
28. What is protein engineering, and how is it applied?
29. What is the function of a bioreactor in industrial biotechnology?
30. Define nanobiotechnology and its applications.
31. What are biosensors, and where are they used?
32. How can biotechnology contribute to environmental protection?
33. What is bioinformatics, and how does it support biotechnology?
34. What are the risks associated with biotechnology applications?
35. Explain the term "gene therapy."
36. What is transcriptomics, and why is it important?
37. How do microorganisms play a role in biotechnology?
38. Define personalized medicine and its relation to biotechnology.
39. What is the significance of enzyme immobilization in industry?
40. Describe the future prospects of biotechnology and bioengineering.

(німецька мова)

Biotechnologie und Bioingenieurwesen - Kontrollfragen

1. Was ist Biotechnologie?
2. Definieren Sie Bioingenieurwesen.
3. Was sind die Hauptzweige der Biotechnologie?
4. Was ist der Unterschied zwischen Gentechnik und traditioneller Züchtung?
5. Was sind die wichtigsten Anwendungen der Biotechnologie in der Medizin?
6. Erklären Sie die Rolle der rekombinanten DNA-Technologie.
7. Was ist CRISPR-Cas9 und wie wird es verwendet?
8. Beschreiben Sie den Prozess des Klonens von Genen.
9. Welche Bedeutung hat die Polymerase-Kettenreaktion (PCR)?
10. Wie funktionieren Restriktionsenzyme?
11. Welche Rolle spielen Plasmide in der Gentechnik?
12. Definieren Sie Bioremediation und geben Sie ein Beispiel.
13. Was ist der Unterschied zwischen in vivo und in vitro Experimenten?
14. Erklären Sie den Begriff "synthetische Biologie".
15. Wie wird Biotechnologie in der Landwirtschaft angewendet?
16. Was sind genetisch veränderte Organismen (GVO)?
17. Welche ethischen Bedenken gibt es in Bezug auf GVO?
18. Erklären Sie das Konzept des Tissue Engineering.
19. Wie trägt Fermentation zur Biotechnologie bei?
20. Was sind monoklonale Antikörper und wie werden sie produziert?
21. Was ist das Humangenomprojekt und warum ist es bedeutend?
22. Definieren Sie Metabolomik und deren Anwendungen.

23. Was ist der Unterschied zwischen Upstream- und Downstream-Prozessen in der Biotechnologie?
24. Erklären Sie die Rolle von Stammzellen in der regenerativen Medizin.
25. Was sind die wichtigsten biotechnologischen Ansätze zur Impfstoffproduktion?
26. Was sind Biokraftstoffe und wie werden sie produziert?
27. Beschreiben Sie das Konzept des Metabolic Engineering.
28. Was ist Protein Engineering und wie wird es angewendet?
29. Welche Funktion hat ein Bioreaktor in der industriellen Biotechnologie?
30. Definieren Sie Nanobiotechnologie und deren Anwendungen.
31. Was sind Biosensoren und wo werden sie eingesetzt?
32. Wie kann Biotechnologie zum Umweltschutz beitragen?
33. Was ist Bioinformatik und wie unterstützt sie die Biotechnologie?
34. Welche Risiken sind mit biotechnologischen Anwendungen verbunden?
35. Erklären Sie den Begriff "Gentherapie".
36. Was ist Transkriptomik und warum ist sie wichtig?
37. Welche Rolle spielen Mikroorganismen in der Biotechnologie?
38. Definieren Sie personalisierte Medizin und deren Zusammenhang mit der Biotechnologie.
39. Welche Bedeutung hat die Enzymimmobilisierung in der Industrie?
40. Beschreiben Sie die Zukunftsaussichten der Biotechnologie und des Bioingenieurwesens.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

(англійська мова)

1. Венкель Т.В. Англійська мова для студентів вищих навчальних закладів. - Чернівці: Книги - XXI, 2016. – 244 с.
2. Венкель Т.В. Розмовні теми англійською мовою для студентів неспеціальних факультетів денної форми навчання. Навчальний посібник. Чернівці: ЧНУ, 2012. – 96 с.
3. Total English Intermediate (Students' Book)/ R. Roberts. Longman (Pearson Education), 2016. – 176 p.
4. Професійна англійська мова для студентів спеціальності «Загальна біологія» / Укл. Тоненчук Т.В. – Чернівці, 2011. – 58с.
5. English Grammar in Use/ Raymond Murphy. A Self-study Reference and Practice Book for Intermediate Students. – 248 p.

Основна

(німецька мова)

1. Anne Buscha, Szilvia Szita. Begegnungen. Deutsch als Fremdsprache. Integriertes Kurs- und Arbeitsbuch. Sprachniveau B1+. Schubert Verlag Leipzig. Druck 2021. 268 S.
2. Themen neu: Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache: Kursbuch 1/ H.Aufderstraße, H.Bock, M.Gerdes u.a. – Ismaning: Max Hueber Verlag, 2015. 160 S.

3. Anneli Billina, Susanne Geiger, Marion Techner. Deutsch Üben. Wortschatz & Grammatik B1. Hueber Verlag München. Druck 2018. 224 S.
4. Friederike Jin, Ute Voß. Grammatik Aktiv. Deutsch als Fremdsprache. Niveaustufe A1-B1. Cornelsen Verlag. Druck: Livonia Print, Riga 2023. 256 S.

Додаткова

(англійська мова)

1. Biology : Student Book with eBook. Siwinski S. and etc. Pearson, 2017. 320 p.
2. Coleman D., Callaham D. Crossley J. Fundamentals of Soil Ecology : 3rd Edition. London : Academic Press, 2017. 376 p.
3. Cullen P. French A., Jakeman V. The Official Cambridge Guide to IELTS with DVD-ROM and MULTI-MEDIA APP. New York : Cambridge University Press and UCLES, 2014. 402 p.
4. Cullen P., French A. The Official Cambridge Guide to IELTS for Academic and General Training. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 400 p.
5. Dummett P., Lansford L., Stephenson H. Keynote proficient : Student's Book. Long Beach : National Geographic Learning, 2017. 192 p.
6. Empower upper intermediate student's book B2 / Doff A., Thaine C., Puchta H., Stranks J. New York : Cambridge university Press, 2015. 176 p.
7. English for academics book 1 with free online audio : A communication skills course for tutors and PhD students / In collaboration with the British Council. – United Kingdom : University Printing House, Cambridge, 2014. 175 p.

Додаткова

(німецька мова)

1. Anni Fischer-Mitzivirus, Sylvia Janke-Papanikolaou. AusBlick 1. Brückenkurs. Deutsch für Jugendliche und junge Erwachsene. Sprachniveau B1+. Hueber Verlag Ismaning. Druck 2015. 116 S.
2. Michaela Perlmann-Balme, Andreas Tomaszewski, Dörte Weers. Themen Aktuell. Zertifikatsband. Niveaustufe B1. Hueber Verlag Ismaning. Druck 2015. 169 S.
3. Sandra Hohman. Einfach Schreiben. Deutsch als zwei- und Fremdsprache. Niveaustufe B1. Ernst Lett Sprachen Stuttgart. Druck 2017. 64 S.
4. Christine Kuhn, Hermann Funk. Das Leben. Deutsch als Fremdsprache B1. Cornelsen Verlag Berlin, 2022. 311 S.

ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

(англійська мова)

<https://learnenglish.britishcouncil.org>
<https://learnenglishteens.britishcouncil.org/>
<https://www.cambridgeenglish.org>
<https://elt.oup.com/student/headway/?cc=ua&sellLanguage=uk>
<https://visuwords.com>
<http://online.fliphtml5.com/lhxm/ezwh/#p=1>
<https://www.english-online.at/science/science-index.htm>
<https://www.aibs.org/news/bioscience/index.html?gclid>
<https://www.biologyonline.com>
<https://www.biologyonline.com/dictionary>

(німецька мова)

<https://www.spektrum.de/chemie>
<https://lerngerman.dw.com/de/fortgeschrittene/s-62079033>
<https://www.scienceticker.info/gesundheit-medizin/>
<http://www.vifabio.de/>
<https://www.geo.de/geolino/wissen/>
<https://lebenslaufdesigns.de/bewerbungsschreiben>

<https://studyflix.de/deutsch/zusammenfassung-schreiben-3833>
https://www.canva.com/de_de/erstellen/presentationen/

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets_koho-natsionalnoho-universytetu.pdf ;
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi_at-2023plusdodatky-31102023.pdf .